

De Probatis|| Sanctorvm|| Historiis

Partim|| Ex Tomis Aloysii Lipoma-||ni, Doctissimi Episcopi, Partim Etiam||
Ex Egregiis Manuscriptis Codicibvs, Qvarvm permultæ antehàc nunquàm
in lucem prodière

Complectens Sanctos Mensivm|| Maii Et Ivnii

Surius, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1576-

VD16 S 10258 - 10263

De confessore Paulo archiepiscopo Constantinopolitano.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77393)

VITA S. PATRIS NOSTRI PAULI CONFESSORIS,
ARCHIEPISCOPI CONSTANTINOPOLITANI.

ni, ex Simeone Metaphraste.

VANDO Constantius, Constantini Magni tertius filius, tenebat scepra Romani imperij, Arriani persecutionem mouerunt aduersus pios, vt qui ad hæc à Constantio plurimum haberent adiuuenti. & Athanasium quidem ex terminatum accepit Occidens: diuinus autem Alexander Antistes Byzantij, cum vitæ fini appropinquasset, nullum quidem suæ ecclesiæ constituit successorem: sed cum duos præcipuos elegisset ex alijs, populo hanc dedit optionem, vt si velint quidem Doctorem & virtutibus resplendentem habere Pontificem, Paulum eligerent, quem ipse ordinauit Presbyterum. Sin autem habitu solum grauem, & vestitu extrinsecus honestum, Macedonium, qui fuerat iam olim ordinatus Diaconus, & iam vergebat ad senectutem. Hæc cum eis dixisset, transit ad sedes meliores, cum fuisset quidem Pontifex vigintitres annos, vixisset autem nonaginta octo.

Circa electionem autem eorum, qui dicti fuerant, extitit contentio. Nam Arriani quidem magis adspiciebant ad Macedonium: Orthodoxi verò eligebant Paulum. Vincit tamen suffragium Orthodoxorum, & eligitur Paulus Byzantij Episcopus, in Ecclesia quæ appellatur sanctæ Irenæ, quam tæpus à noua separans, concedit vt vetus nominetur. Constantius autem cum haud ita multò post Constantinopolim rediisset ex Antiochia, iratus fuit electo, quòd non ex eius sententia processisset electio: & congregato Arrianorum conciliabulo, condemnauit quidem Paulum, vt quiesceret: Eusebium verò, qui tertio mutabat sedem, ex Nicomediæ Episcopo creat vrbis regie Episcopum. Sed cum ille quidem impiè hæc fecisset, reuertitur rursus Antiochiam. Eusebius autem omnem mouebat lapidem, vt ex sacro symbolo tolleret homouision, id est, consubstantiale.

Celebratur dedicatio ecclesiæ Antiochenæ, quam Constantinus quidem magnus excitauit à fundamentis: Constantius autem studium adhibuit, vt consecraretur: & dedicationis prætextu congregantur Episcopi numero nonaginta. Maximus verò Antiochæ Hierosolymorum, vir pius, non aderat, neque Romæ Iulius, nec per se, nec per aliquem ex subiectis. Congregatur ergo synodus, præsentem etiam Constantio. Eusebiani autem studet ante alia, vt deponatur Athanasius. Primam verò in eum inrentant accusationem, quòd fecerit præter regulam: regulam dicentes, quam tunc ipsi ediderant. Reuersus enim, aiebant, ab exilio, non communi sententia, sed ipse sibi tradidit episcopatum. Secundam autem, quòd cum in eius aduentu exorta esset seditio, multi sint mortui. Tertiam, ea quæ facta sunt Tyri. Ex quibus condemnato pietatis Athleta, eius loco constituunt Gregorium, qui eadem quæ ipsi sentiebat. Et cum hæc ausi essent, audent etiam fidem transformare: nihil quidem apertè reprehendentes eorum, quæ facta sunt Nicæ: sed improbo & malitioso consilio semina prius iacentes ad destruentium homouision. Et quæ Antiochiæ quidem habita fuit synodus, cum hæc & huiusmodi alia ausa esset, & quosdam fecisset canones, fuit soluta.

Eusebius autem fungitur legatione apud Iulium Romanum Episcopum, machinans, vt confirmaretur lata in Athanasium sententia. Sed nihil effecit eorum, quæ sperabat. Paulus verò Pontifex cum Romam venisset, & alij non pauci Episcopi, quineriam ipsè quoque Athanasius, qui fuerant expulsi, comparatis ab Eusebio insidijs, simul Romæ debebant. Sanctus autem Iulius cum intellexisset esse calumniam, quæ facta fuerant aduersus Pontifices, eos literis munitos mittit ad Orientem, suam unicuique rediens sedem, & eos simul reprehendens, qui ipsos deposuerant. Atque suas quidem ecclesias rursus accipiunt, & mittunt literas ad eos, ad quos scriptæ fuerant. Cum Eusebius itaque interisset, Paulus in suam sedem restituitur. Qui autem partes Arrii sequebantur, in ea quæ nunc ad Paulum dicitur, ecclesia eligunt Macedonium: qui blasphemè quidem filium dicebat esse patri similem, circumscribens homouisionem: sanctissimum autem spiritum à diuinitate omninò alienum.

Cum Athanasius autem suam recepisset ecclesiam, qui considebant rursus Antiochia, etenim rursus conuenerant, conantress vicissim criminari Iulium Romanum

Episcopum) protinus impium Gregorium, quem ipsi præter leges elegerant, mittunt Alexandriam. Et eum quidem reducebat Prætor Alexandriæ, secum ducens septem millia militum. Quod cum rescivisset Athanasius, Romam iterum nauiganit. Populus autem Alexandrinus non ferens rem tam nefariam, ecclesiam, quæ vocabatur Dionisij, non rectè id faciens, exussit. Cum verò rescivisset Constantius, qui agebat Antiochiæ, Paulum præconem veritatis in suam sedem esse restitutum, iubet Hermogeni Duci exercitûs, qui mittebatur in partes Thraciæ, exturbare eum ex ecclesia. Et ille quidem cum venisset Constantinopolim, studebat facere, vt ei fuerat imperatum. Populus autem non est hoc passus: sed & domum eius incendunt, & ipsum extractum interimunt. Quod quidem cum audisset Constantius, ægerrimè tulit quod factum fuerat: & cum ipse venisset in ciuitatem, sanctum quidem Paulum ex ea expellit: & ciuitatem multat frumento, ablato ei dimidio doni, quod illius pater, benignus scilicet & clemens Constantinus, ei donauerat. Erat autem summa donationis, octoginta millia panum quotidianorum. Irascebatur autem etiam Macedonio, non solum, quod præter eius sententiam fuisset electus, sed etiam propter cædes, quas ipse, seditionem agitans, fuerat causa faciendi. |

Rursus expellitur.

Cap. 6.

Eo itaque dimisso, venit Romam, & versabatur simul cum Athanasio. Refert ergo, quæ passus fuerat, Romano Episcopo: & rursus munitus eius literis & Constantis Imperatoris, statim reuertitur, & suæ sedi restituitur, cum magno gaudio exceptus à ciuitate. Constantius autem rursus id factum ægrè tulit, & rursus ab eo prodiuulsus, qui iustum mittit in exilium. Itaque cum eum accepisset Philippus, sanctum quidem mittit in exilium, eius verò loco in ecclesia reponit sancti spiritus hostem Macedonium. Processit autem missio in exilium, non apertè, sed ex insidijs. Cædes enim Hermogenis reddidit Philippum cautiorem ad malefaciendum: & honorifice quidem vocat Dei Pontificem ad lauacrum, quod appellatur Zeuxippus, tanquam propter quædam in communi vtilia & arcana consilia: & illinc mittit in aulam Imperatoris. & per ipsam deinde Theffalonicam, quæ fuit patria eius maioribus, & ei quidem est prohibitum ascendere ad partes Orientis, non autem in propinquas regiones.

Paulus deportatur in exilium.

Cap. 7.

Impius autem Macedonius, militari manu ei inserviente, equitans simul cum Præfecto, Dei inuadit ecclesiam, cum se extendisset interitus ad ter mille & quinquaginta. Huius contumeliæ fuerunt etiam participes Marcianus & Martyrius, qui erant Leæores & scribæ diuini Pauli, vt qui ipsi quoque liberè prædicarent homouision. Sic ergo Christianorum cædibus, Ecclesie inimicus collocatur in sedibus Ecclesiasticis. Quo quidem tempore & Constantius magnam construit ecclesiam, quæ denominatur à Dei sapientia, & diuinus Paulus tertio paulò post venit in ecclesiam: & accepto Athanasio socio certaminis, docent Constantem ea, quæ passi fuerant: qui erat quidem Imperator Occidentis, erat verò frater Constantij. Cum ille autem diligenter didicisset ea, quæ nefariè passi fuerant, scribit ad fratrem, vt tres Episcopi ad eum veniant ab Oriente, reddituri rationem eorum, quæ in Athanasium & Paulum sunt perpetrata, & simul in scriptis allaturi expositionem fidei. Et Romam quidem mittuntur quatuor Episcopi, Narciscus Cilix, & Theodorus Thrax, & Mares Chalcedonenfis, & Marcus Syrus. Ij cum Romam venissent, cum Athanasio quidem & Paulo non ausi sunt differere: cum autem eam, quæ ab eis Antiochiæ exposita fuerat, fidem celâssent, & aliam composuissent, quæ apertè quidem nihil continebat blasphemum, sed non tuebatur homouisionem, tradunt Imperatori: & cum nihil amplius nec fecissent, nec passi fuisset, redierunt.

S. Sophiae templi extruitur.

Cap. 8.

Cum triennium autem præterisset, rursus congregantur Episcopi Orientales, & aliam fidem componunt, & emittunt ad eos, qui sunt in Italia. Huius verò scripti, fuere ministri, Eudoxius, qui tunc erat Episcopus Germaniciæ, & Martyrius, & Macedonius Mopsuestiæ. Erat autem eorum fidei expositio alioqui eadem cum ea, quæ prius fuerat exposita: sed alienis quibusdam in fine additionibus extendebatur longius. Pontificum autem, qui erat Romæ, cœtus eam minimè admisit, dicentes se contentos esse symbolo fidei, quod Nicæna pronunciauit synodus. Cum essent autem omnia plena tumultu & contentione, indicitur Oecumenica synodus sententia duorum Imperatorum, vndecimo anno post decessum in primis pij Imperatoris Constantini, eorum patris. Conuenerunt ergo Sardicena, ab Occidente quidem plurimam trecenti Episcopi: ex Oriente autem soli septuaginta sex. Episcopi verò Orientis non admittebant ad colloquium Episcopos Occidentis. Causa autem erat, quod Paulus

Rom. Ecclesie fides integra.

Synodus Sardicensis

Paulus & Athanasius athleta pietatis, cum eis confidebant.

Cum verò nec defensores vera religionis amouerent Anathasium, nec heretici desisterent ab inimicitijs, quas gerebant in athletas, à se iniuicem scinduntur: & cum Philippus, quæ est Macedonia ciuitas, venissent Orientales, congregantur: & tunc aperte anathemati subijciunt homousium. Qui autem erant Sardicæ, eos absentes condemnant & deponunt tanquam calumniatores: quæ verò Niceæ confirmata fuerat, fidem corroborant, & anathemati subijciunt *ὁμοίου τιον*, id est, essentia similitudinem. Quæ cum cognouisset Constantius Imperator Occidentis, per literas docet fratrem Constantium, & suadet vt sit clemens & benignus in Paulum & Athanasium: & ne sit eis impedimento, quò minùs suis sedibus restituantur: adijciens quòd nisi volens

Paulus & Athanasius restituitur.

Cum autem Magnentius inuassisset tyrannidem, & interemisset Constantem Imperatorem Occidentis, rursus Arriana in sania procella orbis terrarum conturbabat ecclesias: & rursus quidem fugit Athanasius: eius autem sedem arripit Gregorius, & relegatur Paulus Cucufum Armeniæ pietatis defensor. Quo in loco per laqueum cõsumatur martyrio, impijs noctù irruentibus. Constantinopoli autem eius loco introductur impius Macedonius, & extruduntur pastores ex alijs ecclesijs: eas verò rursus inuadunt lupi, & gentiù in Christianos crudelitatem contendit obscurare insania Macedonij, & vniuersus quidem Oriens malis affligebatur: præcipuè autem Constantinopolis. Quo tempore Angelius quoq; Episcopus Nouatianorum, vt qui ipse quoq; tueretur homousium, mittitur in exilium: eratque malum, quod nõ potest explicari: non solum procedens vsque ad Pontifices & Sacerdotes, sed etiam fœminas & pueros, qui Macedonij repellebant communionem, occupans. Nã vbera quidem fœminarum, ò insaniam, partim quidem in arcarum tegumenta iniecta & compressa exci-

Nota hæreticorum rabie.

Extendit rabiem Macedonius etiam aduersus regionem Paphlagonum. audiuerat enim multos ex Orthodoxis & Nouatianis in ea versari: & efficit, vt quatuor cohortes armatorum militum aduersus eos mittantur, & armis cogantur ad impietatem. Qui autem habitabant Mantineum, coacta multitudine, cum zelo pietatis falces & secures & quicquid se obtulerat, pro armis accepissent, aduersus milites prodeunt in aciem. Deinde commisso praelio, multi quidem interièrunt, etiam Paphlagonum: ex militibus autem omnes, paucis exceptis. Hoc ergo crudele & impudens facinus, non solum apud eos, qui erant affecti iniuria, sed etiam apud eos, qui videbantur bene velle Macedonio, iustum odium excitauit. Non hoc autem solum, sed etiam quòd corpus Constantini, in primis, inquam, pij Imperatoris (videbatur enim ades, in qua erat situm, minari ruinam) acceptum sine eius sententia transfulerat in templum S. Acacij. Et quoniam non placebat omnibus translatio: sed multis videbatur impium, effodi corpora mortuorum, & maximè Imperatoris, qui fuit pietate insignis, facta est magna cædes, & multorum & grauium malorum, quæ fecerat Macedonius, paruas quasdam luit pœnas, dignitatis scilicet depositionem.

Macedoni exauthoratur.

Vigebat tamen res Arrij per rotum imperium Constantij, & adhuc magis temporibus impij Valentis, donec de illo quidem sumpsit pœnas diuina iustitia: Theodosium autem Hispanum, iusta sententia Gratiani, qui administrabat Occidentem, ad sedem Imperatoriam prouexit Orientis, & fidei Orthodoxæ per ipsum robur acquisit. Sed sic quidem Arrij hæresis, quæ quadraginta annos depopulata fuerat Ecclesias, pietate Theodosij fuit exterminata, & fides Orthodoxa fuit exornata suis iustis honoribus. Congregataque idem pius Imperator synodum, studens Macedonianos in concordiam redigere cum Orthodoxis & ijs, qui tuebantur homousium. Quamobrem vocat eos, qui præerant eorum hæresi: & conuenerunt ex Orthodoxis, ab Alexandria quidem Timotheus, ab Hierosolymis autem Cyrillus, Meletius ab Antiochia: aderatque Gregorius Theologus, & Ascholius Thessalonicensis, &

Synodus Constantinopoli contra Macedonium.

Gregorius Nyssenus, & multi alij. erant enim centum & quinquaginta coetus eorum vniuersus. Hæretice autem cateruæ dux erat quidem Eleusius Cyzicenus, & Marcianus Lampfacenus, & Euethius Ephesinus: & alij, qui erant omnes simul trigintafex.

Cap. 13.

Admonebat autem Imperator & quotquot erant Orthodoxi, eos, qui sequebantur, partes hæreticorum, vt cum eis consentirent, & tuerentur homouision, in memoriã reuocantes, quòd Orthodoxorum communionem sua sponte admiserunt. Hæretici autem iustarum reprehensionum & benignarum admonitionum nullam ducentes rationem, suam non dimittebant impietatem. Propterea ergo eijciuntur è concilio & è ciuitate. Synodus autem eligit Nectarium, qui erat quidem è sanguine senatorio, tunc autem gerebat magistratum Pratoris. erat verò is moribus mitissimus. Confirmat autem ipsa quoq; sancta Synodus expositionem fidei, quam constituit concilium Nicenum: & assentitur omnibus Imperator, & curat cum magna exportari reuerentia è Cuculo confessoris Pauli sacras reliquias, & eis procedunt obuiam longè ante Chalcedonem, quicumque ex Episcopis aderant Nectario: & cum multis hymnis & comitatu magno eas excipiunt, & eas per mediam portantes ciuitatem, in ecclesia, quæ fuit quidem extructa sub nomine sanctæ Irenes, antiqua autem sic vocatur, quæ Constantinus Imperator ex modica excitauit ad ingentem latitudinem & magnitudinem, cui etiam præfedit, ad breue tēpus deposuerunt: & cum hymnos nocturnos peregissent, manè rursus tota ciuitas, cum pari honore & gloria in ea, quæ ex eius nomine nunc appellatur, ecclesia, omnibus Pontificibus & clero, & ipso simul cum eis assistente Imperatore, in sepulcro, quod sanctos excipit, deponunt, cum honorantes longis & prolixis hymnodijs, propterea quòd magnos labores & grauia certamina fortiter perpeffus pro pietate, euasit in cælis dignus præmijs immortalibus: In Christo Iesu Domino nostro, quem decet omnis honor, maiestas & magnificentia, nunc & semper & in secula seculorum, Amen.

Nectarius
fit Epif. Co.
stantinop.vide cele.
berimã sa.
crarũ Pauli
Epif. reli.
quiarũ uis.
lationem.

Illidij Episcopi Aruernensis Vitam quærat Lector Tomo 4. die 7. Iulij.

VITA ROBERTI ABBATIS CISTERTIENSIS ORDINIS IN ANGLIA, BONA FIDE, VT APPARET,

*licet incerto authore, conscripta, Stylum passim nonnihil
correxerit Fr. Laurentius Surius.*

Iunij 7.
Cap. 1.Monastico
se subditin.
stituto.

VENERABILIS Abbas Robertus ex prouincia Eboracensi ortus, in ipsa pueritia puerorum leuitates & ludos deuitans, atque in literarum studijs proficiens, cuiusdam ecclesiæ rector postea effectus est. Sed ea ecclesia & animarum cura tandem sese abdicans, in monasterio Vuitebieniensi (vulgò de Vuitibij) habitum monasticum petijt, & accepit. Per id tempus Richardus Prior monasterij S. Mariæ Eboracensis, cum duodecim socijs locum quendam, quem Fontes vocant, à Turfino Archiepiscopo accepit, & in Abbatem electus, monasterium construxit, in quo Cistertiensium habitu suscepto, vitam illorum & mores æmulabatur. Nemo illic panem ociosus edebat, nec quieti indulgebat quicquam, nisi labore fatigatus. Famelici accedebant ad mensam, fessi ad lectum. Nunquam ad satietatem refecti, nihilo minus absque tristitia & murmure, cum omni alacritate benedicebant Dominum.

Cap. 2.

Creatur Ab.
bas.
Eius absti.
nentia.

Ad hanc ergo sanctam sodalitatem vir Domini Robertus, cum prius à suo Abbate copiam petijisset, sese adiunxit, eratque in labore strenuus, in lectione & meditatione assiduus, in oratione deuotus, consilio prouidus, sermone facundus. Elapsis autem quinque annis, cum iam à Christo nato ageretur annus millesimus centesimus tricesimusseptimus, nobilis quidam in Northumbriæ regione amplam possessionem largitus est, in qua Robertus, creatus Abbas, assumptis secum vndecim fratribus, nouum monasterium construxit. Multa autem eius fuit abstinentia, ita vt à mensa nunquam satiarus surrexerit, & in Quadragesima pane & aqua uti consueuerit. Accidit quodam Paschali tempore, vt extincto & prostrato appetitu, cibis appositis vesci non posset. Cumq; frater qui ministrabat ei, diceret: Quare non comedis pater? ille respondit: Si haberem panem auenaceum butyro illitum, fortassis inde mihi vesci liberet.